

Rapport – grundläggande granskning

Valnämnden

Innehåll

Introduktion	3
Inledning	3
Bakgrund	3
Syfte och Revisionsfrågor	3
Revisionskriterier	4
Metod och avgränsning	4
Iakttagelser löpande verksamhet	4
Nämndens styrning och kontroll av verksamheten	4
Nämndens styrning och kontroll av ekonomin	5
Iakttagelser nämndens redovisning av utförd verksamhet	6
Bedömning	7
Intern kontroll	8
Sammanfattande bedömning	10
Övriga iakttagelser och risker	10
Bilaga nämndens måluppfyllelse	11

Inledning

Bakgrund

Av kommunallagen och god revisionssed följer att revisorerna årligen ska granska alla styrelser och nämnder. Styrelsen och nämnderna ska förvalta och genomföra verksamheten i enlighet med fullmäktiges uppdrag, lagar och föreskrifter. För att fullgöra uppdraget måste respektive organ bygga upp system och rutiner för styrning, uppföljning, kontroll och rapportering samt säkerställa att dessa rutiner tillämpas på avsett sätt. En bristfällig styrning och kontroll kan riskera att verksamheten inte bedrivs och utvecklas på avsett sätt.

Vi har på uppdrag av revisorerna i Linköpings kommun grundläggande granskat valnämnden.

Denna rapport är en sammanställning av de sakkunnigas grundläggande granskning 2022.

Granskningen har utförts av Linn Bergman och Lena Salomon, PwC.

Syfte och Revisionsfrågor

Granskningens syfte är att översiktligt bedöma måluppfyllelsen samt om kommunstyrelsen/nämnderna har en ändamålsenlig styrning, ledning, uppföljning och kontroll av verksamheten och ekonomi.

Följande frågor ska besvaras:

1. Har nämnden/styrelsen följt upp och rapporterat verksamhetens resultat och beslutat om åtgärder vid avvikelser?
2. Har nämnden/styrelsen följt upp och rapporterat verksamhetens ekonomi och beslutat om åtgärder vid avvikelser?
3. Har nämnden/styrelsen till kommunfullmäktige redovisat en ändamålsenlig verksamhet utifrån reglemente och kommunens budget?
4. Internkontroll
 - a. Har nämnden beslutat om en internkontrollplan?
 - b. Har nämnden tagit del av en riskanalys som underlag för kontroller eller riskhantering inom väsentliga områden?
 - c. Har riskanalysen utgått från mål och lagar och regler?
 - d. Är roller och ansvar för den interna kontrollen mellan nämnd och förvaltning tydlig?
 - e. Utvärderas den interna kontrollen i syfte att säkerställa att den fungerar och tar nämnden/styrelsen del av utvärderingen?
 - f. Har nämnden följt upp internkontrollarbetet och hanterat avvikelser?

Revisionskriterier

De bedömningsgrunder som använts i granskningen som utgångspunkt för analys, slutsatser och bedömningar bygger på följande lagstiftning och kommunens styrdokument:

- Kommunallag (2017:725).
- Linköpings kommuns reglemente, fastställt av kommunfullmäktige.
- Linköpings kommuns budget för 2022 med plan för 2023-2025.

Metod och avgränsning

Granskningen är översiktlig och behandlar främst styrning mot mål, nämndens systematiska arbete med intern styrning och kontroll samt nämndens måluppfyllelse och budgetföljsamhet vid årets slut. Granskningen av intern kontroll avser nämndens internkontrollplan som ska tas fram enligt reglementet. Avrapportering sker med fokus på avvikelser.

Granskning har skett av nämndens internbudget och verksamhetsplan 2022, delårsrapport per augusti 2022 och verksamhetsberättelse för 2022. Vidare har vi tagit del av uppföljningar av ekonomi och verksamhet samt nämndens handlingar och protokoll. Rapportering av revisionsfråga 1 och 2 lämnades i oktober 2022.

Rapporten är sakgranskad av berörda tjänstepersoner.

Iakttagelser löpande verksamhet

De iakttagelser som görs i detta avsnitt avser att löpande granska att nämnden styr verksamheten mot mål och uppdrag. Granskningen avser perioden fram till delårsrapporten avseende 31 augusti och besvarar revisionsfråga 1 och 2. Rapporteringen lämnades i oktober/november 2022.

Nämndens styrning och kontroll av verksamheten

Har valnämnden följt upp och rapporterat verksamhetens resultat och beslutat om åtgärder vid avvikelser?

Nämnden har följt verksamheten i två delårsrapporter, en per sista mars och en per sista augusti. I delårsrapporterna sker uppföljning av alla delar enligt internbudgeten. Delårsrapporten per den sista mars lämnas inte till kommunfullmäktige.

Nedan lämnas de iakttagelser som gjorts utifrån delårsrapporten per den 31 augusti, som lämnas till kommunfullmäktige.

Valnämnden har i internbudgeten för 2022 angivit två mål och åtta strategiska utvecklingsuppdrag i enlighet med kommunfullmäktiges budget för 2022. Vi noterar att kommunfullmäktiges uppdrag "Samtliga nämnder ska prioritera, avsätta resurser och genomföra åtgärder för att minska kommunens långtidsjukfrånvaro" saknas i nämndens internbudget. Vid avstämning med förvaltningen anges att nämndens verksamhet i huvudsak

är fokuserad till perioden runt valet och att nämnden således har svårt att arbeta för att minska kommunens långtidsfrånvaro.

För båda målen i internbudgeten finns nämndindikatorer. Varje indikator ska ha ett målvärde som visar vilket resultat som ska uppnås under perioden. Mål och indikatorer för målområdet medarbetare fastställs av kommunstyrelsen. Indikatorn "Ett högre och jämlikt valdeltagande" har målvärde att valdeltagande av andel röstberättigade i Linköpings kommun ska öka. I budgeten saknas dock referensvärde vilket gör att det inte går att bedöma när målet kan anses vara uppnått.

I bilaga till internbudgeten redovisar förvaltningen en verksamhetsplan som ska beskriva de aktiviteter och handlingsplaner som krävs för att bland annat uppfylla strategiska utvecklingsuppdrag och nämndmål. Verksamhetsplanen har överlämnats till ekonomistaben.

I delårsrapporten per augusti bedömer nämnden att en av nämndindikatorerna delvis är uppnådd. Det framgår tydligt varför målet inte bedöms uppnås och vilka åtgärder som vidtagits för att förbättra måluppfyllelsen. För den andra indikatorn saknas bedömning i delårsrapporten till följd av att data saknas innan valet är genomfört. Bedömningen är i enlighet med de instruktioner nämnden erhållit av kommunledningsförvaltningen. Utifrån redovisningen i delårsrapporten delar vi nämndens bedömning. Se bilaga för nämndens mål.

Valnämnden har inte fått några nämndspecifika strategiska utvecklingsuppdrag i kommunfullmäktiges budget utöver de uppdrag som givits till samtliga nämnder. I nämndens internbudget anges att nämnden har beaktat samtliga kommungemensamma strategiska utvecklingsuppdrag i arbetet med internbudget och verksamhetsplan för 2022.

I verksamhetsplanen framgår vilka aktiviteter som ska genomföras under året. I delårsrapporten per augusti görs ingen uppföljning eller bedömning av aktiviteterna.

Bedömning

Har valnämnden följt upp och rapporterat verksamhetens resultat och beslutat om åtgärder vid avvikelser?

Valnämnden har följt upp och rapporterat verksamhetens resultat. Några större avvikelser som kräver åtgärder har inte iakttagits. En av indikatorerna till målet bedöms delvis uppnås och för en av indikatorerna görs ingen bedömning i delårsrapporten per augusti på grund av att underlag/statistik saknas.

Nämndens styrning och kontroll av ekonomin

Har valnämnden följt upp och rapporterat verksamhetens ekonomi och beslutat om åtgärder vid avvikelser?

Nämnden har följt verksamhet och ekonomi i månadsrapporter och i två delårsrapporter, en per sista mars och en per sista augusti.

I delårsrapporten per mars som godkändes av valnämnden 21 april 2022, prognostiserades ett resultat i nivå med budget trots att nämnden mottagit ett större statsbidrag än vad som förutsetts i budgeten 2022. Efter nämndbehandling av delårsrapporten per mars framhöll Kommunledningsförvaltningens ekonomistab att en ökning av valnämndens nettokostnader borde framgå i delårsrapporten för mars. Valnämndens ordförande fattade därför

delagationsbeslut om reviderad delårsrapport för valnämnden per mars, 2022-04-26. I den reviderade delårsrapporten justerades prognosen för verksamhetens nettokostnader och helårsprognosen bedömdes till ett överskott om 595 tkr.

Nämnden redovisar i delårsrapporten per sista augusti ett överskott på 6,2 mnkr jämfört med budget. Nämndens helårsprognos visar på ett överskott på 0,6 mnkr. Överskottet beskrivs främst bero på att statsbidraget för genomförande av valet 2022 blev högre än budgeterat.

Bedömning

Har valnämnden följt upp och rapporterat verksamhetens ekonomi och beslutat om åtgärder vid avvikelser?

Valnämnden har följt upp och rapporterat verksamhetens ekonomi. Några större avvikelser som kräver åtgärder har inte iakttagits.

Iakttagelser nämndens redovisning av utförd verksamhet

De iakttagelser som görs nedan avser nämndens redovisning av utförd verksamhet enligt mål, uppdrag och budget per den 31 december 2022.

Har nämnden till kommunfullmäktige redovisat en ändamålsenlig verksamhet utifrån reglemente och kommunens budget?

Nämnden redogör för måluppfyllelsen i verksamhetsberättelsen. Nämndens bedömning utgår från nämndens indikatorer och att genomförda och pågående aktiviteter bidrar till måluppfyllelsen. En beskrivning av grunden för nämndens bedömning lämnas för alla mål.

Nämnden har följt upp och redovisat utfallet av intebudgetens indikatorer. Indikatorn "samtliga röstning- och vallokaler ska vara ändamålsenliga och tillgänglighetsanpassade" bedöms i verksamhetsberättelsen som uppnådd men det saknas tydlig redovisning av indikatorn då utfallet redovisats som "i hög grad" men saknar statistik eller information om hur bedömningen gjorts. Det gör att målet är svårt att bedöma.

Nämnden redovisar uppföljning för ett av de strategiska utvecklingsuppdragen som erhöles i kommunfullmäktiges budget, "samtliga nämnder ska öka användandet av digitaliseringens möjligheter för förbättrad service till medborgare samt fortsatt verksamhetsutveckling och effektivisering". Uppdragets status är att det pågår.

Förvaltningen har följt upp verksamhetsplanen och lämnat den till nämnden. Samtliga aktiviteter följs upp. Tre aktiviteter redovisas som genomförda och en som pågående.

I verksamhetsberättelsen bedömer nämnden ett mål som uppnått och ett mål som ej uppnått. Se bilaga nämndens måluppfyllelse. Vid vår granskning av nämndens redovisning av målen kan vi inte på ett tydligt sätt utläsa hur bedömningen gjorts för indikatormålet "samtliga röstnings- och vallokaler ska vara ändamålsenliga och tillgänglighetsanpassade". Målet för 2022 var att samtliga lokaler skulle vara anpassade och i verksamhetsberättelsen redovisas att resultatet är "i hög grad".

Nämnden redovisar ett positivt resultat på 42 tkr jämfört med budget.

Bedömning

Har nämnden/styrelsen till kommunfullmäktige redovisat en ändamålsenlig verksamhet utifrån reglemente och kommunens budget?

Nämnden har i allt väsentligt redovisat en ändamålsenlig verksamhet utifrån reglemente och kommunens budget.

Bedömningen grundar sig på följande:

Vi delar i allt väsentligt nämnden bedömning av måluppfyllelsen. Vår bedömning är att redovisningen "i hög grad" inte tydligt beskriver utfall i förhållande till måluppfyllelsen då det inte framgår hur många röstnings- och vallokaler som var ändamålsenliga och tillgänglighetsanpassade.

Nämndens måluppfyllelse bedöms som delvis tillräcklig

Vi har utgått kommunens generella utgångspunkter av måluppfyllelsen i vår bedömning av måluppfyllelsen:

- när 75-100% av nämndmålen är uppfyllda är måluppfyllelsen tillräcklig
- när 50-74% av nämndmålen är delvis uppfyllda är måluppfyllelsen delvis tillräcklig
- när 0-49% av nämndmålen förväntas/är ej uppfyllda är måluppfyllelsen inte tillräcklig

Nämnden redovisar ett positivt resultat på 42 tkr jämfört med budget.

Intern kontroll

Revisionsfråga	Bedömning	Iakttagelse
Har nämnden beslutat om en internkontrollplan?	Ja	Internkontrollplan för 2022 beslutas 2021-10-12 § 12.
Har nämnden tagit del av en riskanalys som underlag för kontroller eller riskhantering inom väsentliga områden?	Ja	I den arbetsgrupp som gjorde risk- och sårbarhetsanalysen av valprocessen ingick nämndens ordförande och vice ordförande. Analysens resultat redovisades för hela nämnden.
Har riskanalysen utgått från mål och lagar och regler?	Delvis	I kommunens handbok för riskanalys anges att risker ska tas fram och bedömas med riskvärde. För att bedöma risker ska perspektiven sannolikhet och konsekvens värderas på en skala 1-4. Riskvärdet anger riskens storlek i relation till andra identifierade risker. De risker som har höga riskvärden eller prioriteras högt av annat skäl läggs in i en riskbruttolista. Riskbruttolistan är ett underlag och stöd vid prioritering till vilka kontroller som ska ligga med i förvaltningens internkontrollplan. Nämnden har en aktivitet i sin verksamhetsplan som innebär att en risk- och sårbarhetsanalys för hela valprocessen ska tas fram. Det beskrivs vara ett omfattande arbete med många aktörer inblandade och medför således en genomlysning av valprocessens alla delar. Nämnden anser att det motsvarar riskanalysens funktion inom ramen för internkontrollarbetet.
Är roller och ansvar för den interna kontrollen mellan nämnd och förvaltning tydlig?	Delvis	Företrädare från nämnden beskriver att det huvudsakliga arbetet gällande intern kontroll genomförs av förvaltningen som rapporterar till nämnden.

Utvärderas den interna kontrollen i syfte att säkerställa att den fungerar och	Ja	Utvärdering av intern kontroll genomförs genom internkontrollrapport som är bilaga till verksamhetsberättelsen. Redovisning sker av samtliga kontrollområden i form av kontrollmoment, kontrollmetod, resultat av kontroll samt åtgärd.
--	----	---

tar nämnden/styrelsen del av utvärderingen?		
---	--	--

Har nämnden följt upp internkontrollarbetet och hanterat avvikelser?	Ja	Nämnden har tagit del av redovisning av intern kontroll per februari, september och oktober 2022, samt vid årsredovisning.
--	----	--

Sammanfattande bedömning

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att nämnden delvis har en ändamålsenlig styrning, ledning, uppföljning och kontroll av verksamheten och ekonomi.

Vår bedömning utgår från följande:

- **Löpande styrning, ledning och kontroll, revisionsfråga 1 och 2:** Nämndens löpande styrning, ledning och kontroll har i allt väsentligt skett på ett ändamålsenligt sätt under år 2022.
- **Måluppfyllelse och budgetföljsamhet, revisionsfråga 3:** Nämndens förvaltning har delvis fullgjorts på ett ändamålsenligt sätt under år 2022. Förvaltningen har skett på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt under år 2022.
- **Systematisk Intern Kontroll, revisionsfråga 4:** Den interna kontrollen hänförlig till nämndens förvaltning har i allt väsentligt varit tillräcklig under år 2022.

Övriga iakttagelser och risker

Ett riskområde som kan konstateras utifrån nämndens rapportering samt tidigare års revisionsiakttagelser är hur nämnden arbetar för att säkerställa ekonomiska och personella resurser inom organisationen och hur arbetar nämnden på sikt för att utveckla valnämndens verksamhet. Vidare lyfter nämnden själva utmaningar med lokaler, bemanning och förändrade lagkrav.

Bilaga nämndens måluppfyllelse

Kommunfullmäktige har inom varje målområde beslutat om kommungemensamma och nämndspecifika uppdrag. I tabellen nedan redovisas nämndens prognostiserade måluppfyllelse i delårsrapporten samt måluppfyllelse 2022.

Nämndens mål & indikatorer	Nämndens prognostiserade måluppfyllelse 2022.08.31	Nämndens måluppfyllelse 2022.12.31
Ett högre och jämlikt valdeltagande		Delvis uppfyllt
Valdeltagande av andel (%) röstberättigade i Linköpings kommun	Ingen bedömning görs per 31 augusti	Ej uppfyllt
Ändamålsenliga och tillgänglighetsanpassade vallokaler	Delvis uppfyllt	Uppfyllt